

І. С. Тімуш,

доктор юридичних наук, професор

ORCID ID: <https://orcid.org/0000-0002-8090-4450>

І. Ю. Друп,

здобувачка вищої освіти першого (бакалаврського) рівня

ЦИФРОВА ТРАНСФОРМАЦІЯ ПРАВОСУДДЯ ТА ЇЇ ВПЛИВ НА ГОСПОДАРСЬКЕ СУДОЧИНСТВО

Державний університет «Київський авіаційний інститут»

проспект Любомира Гузара, 1, 03058, Київ, Україна

E-mails: iryna.timush@npp.kai.edu.ua, 7489262@stud.kai.edu.ua

Метою дослідження є визначення основних тенденцій цифрової трансформації правосуддя та її впливу на здійснення господарського судочинства. **Методи дослідження:** порівняльний аналіз застосовано при вивченні нормативно-правових актів та інших джерел, які стосуються досліджуваної теми; за допомогою статистичного методу отримано та опрацьовано статистичні дані щодо результатів використання цифрових технологій у господарському судочинстві. **Результати:** з'ясовано, що перспектива цифрової трансформації господарського судочинства залежить від удосконалення нормативної бази, забезпечення кібербезпеки, покращення технічного забезпечення суду та запровадження обов'язкової реєстрації в Єдиній судовій інформаційно-комунікаційній системі всіх учасників судового процесу. Наголошено, що якість подальшої цифровізації господарського судочинства залежить від злагодженої комунікації держави, суспільства та бізнесу. Специфіка розгляду господарських спорів виявила доцільність і затребуваність проведення судових засідань в режимі відеоконференцз'язку поза межами приміщення суду. **Обговорення:** електронне судочинство надає ряд переваг, якими можуть скористатися учасники господарського процесу, зменшує ризики корупції в судах, формує нову культуру процесуальних відносин. Необхідно постійно вдосконалювати навички роботи з підсистемами (модулями) ЄСІКС.

Ключові слова: цифрова трансформація; Єдина судова інформаційно-комунікаційна система; господарське судочинство; інформаційні технології; правосуддя.

Постановка проблеми та її актуальність.

Швидкий розвиток інформаційних технологій в Україні поширюється на різноманітні державні та суспільні сфери життя. У реформі судової системи України також чільне місце відведено таким технологіям. Як показує досвід, електронне судочинство сприяє підвищенню ефективності, прозорості та доступності судових процесів, що є важливим для забезпечення справедливості та дотримання правосуддя. Позитивно сприймається поступовий відхід від паперового документообігу та паперового листування суду з учас-

ником процесу та навпаки учасника процесу з судом. Цифровізація господарського судочинства надає низку переваг, зокрема економію часу та зусиль, прискорення розгляду справ, зменшення бюрократії.

Актуальність дослідження зумовлена необхідністю адаптації господарських судів до нових умов, які вимагають використання сучасних інформаційних технологій для забезпечення оперативності, прозорості та ефективності судочинства. Сучасні цифрові інструменти, як от електронний документообіг, дистанційний за-

хищений відеоконференцз'язок з судом, автоматизовані системи управління справами повинні замінити застарілі, а подекуди неефективні та економічно затратні традиційні підходи до ведення господарських справ.

Аналіз досліджень і публікацій з проблеми. Проблеми цифрової трансформації судочинства в Україні досліджували Атаманова Н.В., Берназюк Я.О., Блажівська Н.Є., Кібенко О.Р., Манько Д.Г., Міхровська М.С., Риженко Н.О., Скочиляс-Павлів О.В., Храпенко О.О., Цувіна Т.А., Щербак С.В. та інші. У працях зазначених авторів проаналізовано вплив цифрових технологій на господарське судочинство, визначено проблеми, виявлені на певних етапах впровадження Єдиної судової інформаційно-комунікаційної системи (ЄСІКС), надано рекомендації щодо удосконалення електронного судочинства. Оскільки триває розбудова ЄСІКС та існує потреба в аналізі нововведень, усуненні виявлених недоліків, вивченні відповідного досвіду інших держав та формуванні нових пропозицій для покращення електронного судочинства, здійснення досліджень з цієї теми необхідно продовжувати, враховуючи реалії судової практики.

Виклад основного матеріалу дослідження. Відповідно до ст. 55 Конституції України права і свободи людини і громадянина захищаються судом і кожен має право будь-якими не забороненими законом засобами захищати свої права і свободи від порушень і протиправних посягань [1]. Як закріплено у ст. 124 Основного Закону, правосуддя в Україні здійснюють виключно суди, юрисдикція яких поширюється на будь-який юридичний спір, а в передбачених законом випадках суди розглядають також інші справи.

Для забезпечення захисту прав, свобод, інтересів фізичних та юридичних осіб функціонує система судоустрою України, у якій чільне місце відведено господарським судам як спеціалізованим. Здійснюючи правосуддя на засадах верховенства права, рівності всіх учасників судового процесу перед законом і судом, надання професійної правничої допомоги, гласності і відкритості судового процесу, суди покликані розглядати справи в межах юрисдикції, визначеної

процесуальним законом, та з дотриманням гарантованого кожному права на справедливий суд [2].

Для виконання завдань, покладених на систему правосуддя та передбачених у нормативно-правових актах, суди у своїй діяльності використовують різноманітні інститути, механізми та засоби. Одним із основних механізмів, який сприяє підвищенню прозорості, ефективності та доступу до правосуддя, є електронне судочинство. Його поступове впровадження здійснюється на основі використання інформаційно-комунікаційних технологій, завдяки чому з'явилася можливість забезпечення такого базового стандарту судового процесу, як присутність сторін у залі суду під час судового засідання, навіть у тих випадках, коли вони фізично не можуть бути присутні.

Створення Єдиної судової інформаційно-телекомунікаційної системи, у якій фактично і мало здійснюватися електронне судочинство, було передбачено Законом України від 03.10.2017 № 2147-VIII, яким змінено редакції Господарського процесуального кодексу України, Цивільного процесуального кодексу України, Кодексу адміністративного судочинства та доповнено Закон України «Про судоустрій і статус суддів» статтею 15⁻¹ [3]. А вже 13 квітня 2018 року наказом Державної судової адміністрації України № 168 було затверджено Концепцію побудови ЄСІТС.

В оновленій редакції Господарського процесуального кодексу України (далі – ГПК України) від 15.12.2017 вперше з'явилася стаття 6 «Єдина судова інформаційно-телекомунікаційна система», у частині першій якої закріплювалося положення про функціонування у господарських судах ЄСІТС [4]. Передбачалося, що в цій системі обов'язково реєструватимуться позовні та інші заяви, скарги та інші передбачені законом процесуальні документи, що подаються до господарського суду і можуть бути предметом судового розгляду. Разом з тим, положення ч. 7 ст. 15⁻¹ Закону України «Про судоустрій і статус суддів» та ч. 13 ст. 6 ГПК України зобов'язували Вищу раду правосуддя за поданням Державної судової адміністрації України та після консультацій з Радою суддів України затвер-

дирити Положення про Єдину судову інформаційно-телекомунікаційну систему. Отже, фактичне запровадження ЄСІТС залежало від зазначених інституцій. Вища рада правосуддя своїм рішенням № 1845/0/15-21 затвердила Положення про порядок функціонування окремих підсистем (модулів) Єдиної судової інформаційно-телекомунікаційної системи лише 17 серпня 2021 року, тому цю дату можна вважати днем фактичного запровадження в Україні електронного судочинства. Затвердження Положення дало початок роботі окремих модулів ЄСІТС (нині – ЄСІКС): 1) «Електронний кабінет»; 2) «Електронний суд»; 3) Підсистема відеоконференцв'язку [5].

Аналізуючи сучасну Єдину судову інформаційно-комунікаційну систему, варто звернути увагу, що її підсистема або модуль «Електронний кабінет» є веб-сервісом, функціонал якого дозволяє здійснювати реєстрацію та автентифікацію користувачів в ЄСІКС. Цей веб-сервіс використовує офіційний домен судової системи України і має власну та офіційну адресу id.court.gov.ua. «Електронний кабінет» повністю взаємодіє з іншими модулями ЄСІКС.

Для користування даною підсистемою необхідно здійснити реєстрацію за допомогою кваліфікованого електронного підпису з обов'язковим внесенням актуальних контактних даних. Реєстрація юридичних осіб здійснюється за допомогою кваліфікованого електронного підпису керівника, підтвердженого даними Єдиного державного реєстру [6]. Засобами «Електронного кабінету» можливе створення і надання довіреності в електронній формі.

З 2020 року відбувалися суттєві зміни і в законодавстві, і в Положенні про ЄСІТС. Зокрема, Законом України від 19 червня 2020 р. № 738-ІХ змінено редакцію частини шостої ст. 6 ГПК України та зобов'язано адвокатів, нотаріусів, приватних виконавців, арбітражних керуючих, судових експертів, державні органи, органи місцевого самоврядування, суб'єктів господарювання державного та комунального секторів економіки та осіб, які провадять клірингову діяльність у значенні, наведеному в Законі України «Про ринки капіталу та організовані товарні ринки», *реєструвати офіційні електронні адреси в Єди-*

ній судовій інформаційно-телекомунікаційній системі. Законом України від 19 жовтня 2023 р. № 3424-ІХ до ГПК України та деяких інших законодавчих актів внесено зміни щодо уточнення обов'язків учасників судової справи та запроваджено обов'язкову *реєстрацію електронних кабінетів* в Єдиній судовій інформаційно-телекомунікаційній системі або її окремій підсистемі (модулі), що забезпечує обмін документами. Це стосується адвокатів, нотаріусів, державних та приватних виконавців, арбітражних керуючих, судових експертів, органів державної влади та інших державних органів, зареєстрованих за законодавством України як юридичні особи, їх територіальних органів, органів місцевого самоврядування, інших юридичних осіб, зареєстрованих за законодавством України. Всі інші особи мають право добровільно зареєструвати свій «Електронний кабінет» у системі.

Відповідно до Рішень Вищої ради правосуддя № 977/0/15-23 від 12.10.2023, № 2623/0/15-24 від 05.09.2024 Положення про ЄСІКС приведені у відповідність до законодавчих змін [7].

Враховуючи останню версію програмного забезпечення підсистеми ЄСІКС, «Електронний кабінет» на теперішній час є доволі зручним та функціональним інструментом щодо доступу до судових документів і дотримання права юридичних та фізичних осіб на участь у судовому процесі.

Використання підсистеми «Електронний суд» надає широкі можливості користувачам обмінюватися документами між господарським судом, учасниками судового процесу, Вищою радою правосуддя. В «Електронному суді» користувачі отримують інформацію про стан і результати розгляду попередньо поданих документів [14, с. 3]. Наявність у підсистемі вбудованого текстового редактора дозволяє користувачам створювати електронні документи (заяви, скарги тощо) шляхом заповнення форм документів, які є в підсистемі, та надсилати їх. Передбачено і додавання до основних документів таких файлів як фотографії чи відеофайли.

Функціонал «Електронного суду» забезпечує можливість: 1) проводити онлайн оплати судового збору та інших платежів; 2) виконувати дії засобами Електронного суду на підставі елект-

ронної довіреності; 3) автоматично надсилати документи всім учасникам судового процесу; 4) видавати електронні ордери (*прим. – стосується адвокатів*) для отримання в автоматичному режимі доступу до документів у справі, представлення інтересів фізичних та юридичних осіб, які не мають власних зареєстрованих Електронних кабінетів; 5) мати доступ до всіх процесуальних документів по справі завдяки веб-посиланням; 6) отримувати сповіщення про будь-які зміни статусу справи [11, с. 2].

Якщо порівняти порядок ознайомлення з матеріалами справи безпосередньо в господарському суді з дотриманням Інструкції з діловодства в місцевих та апеляційних судах України, затвердженої наказом ДСА від 20.08.2019 № 814, та ознайомлення з документами у справі через підсистему «Електронний суд», цілком очевидні переваги останньої. Адже опрацювати процесуальні документи електронно можна в будь-який час доби, не звертаючись із заявою до суду та не очікуючи визначення місця для ознайомлення в суді, дати і конкретних годин в межах робочого часу.

Додаткові зручності учасники господарського процесу отримають у підсистемі «Електронний суд», коли вона наповниться шаблонами процесуальних документів та допомагатиме сформувати позовну заяву, апеляційну чи касаційну скаргу тощо.

Перевага електронного суду полягає і в зменшенні корупційних ризиків, адже розміщене в ЄСІКС рішення господарського суду має зафіксований системою зміст і час. Та й електронний документообіг усуває необхідність у прямих контактах із секретарями судових засідань, помічниками суддів і самими суддями, за винятком судових засідань і окремих обов'язкових дій, які неможливо виконати через ЄСІКС.

Варто зауважити, що в Україні функціонує мобільний застосунок електронного суду, який має назву «єСуд», що значно підвищує мобільність громадян та рівень доступу до правосуддя. У цьому застосунку користувач реалізує можливість отримувати повідомлення про надходження нових документів по справі та моніторити стан власної справи [11, с. 2]. Також надається можливість перегляду всіх процесуальних

документів, які є у справі, переглядати ордери та довіреності по справі та їх ануляцію. З березня 2023 року у мобільному застосунку «ДІЯ» додано розділ «Судові послуги», на який можуть надходити судові справи, призначені судові засідання та судові рішення з модуля «Електронний суд».

Важливе місце серед модулів ЄСІКС щодо доступу до правосуддя займає підсистема відеоконференцзв'язку. Особливістю даної підсистеми є наявність можливості приймати участь у судовому засіданні дистанційно та в режимі реального часу, незалежно від місця перебування, використовуючи веб-портал vkz.court.gov.ua, на якому ведеться відео- та звукозапис судових засідань. Підсистема надає можливість подавати учасникам справи документи в режимі відеоконференції [6].

Учасники справи можуть брати участь у режимі відеоконференції за межами приміщення суду за допомогою: 1) власних технічних засобів; 2) з приміщення іншого суду; 3) з установ попереднього ув'язнення; 4) з установ виконання покарань; 5) з медичних закладів [14, с. 4].

Затребуваність режиму відеоконференцзв'язку під час розгляду господарських справ актуалізувалася в умовах воєнного стану, адже такий режим дозволяє долати певні перешкоди для судового процесу.

Державне підприємство «Інформаційні судові системи» надає наступні дані про використання судами підсистеми відеоконференцзв'язку: 1) 2020 рік – 103255; 2) 2021 рік – 250242; 3) 2022 рік – 437147; 4) 2023 рік – 904789; 5) 2024 рік – 1139292 [12].

Наведені дані свідчать про зростання кількості проведення дистанційних засідань: протягом п'яти років вона збільшилась в 11 разів. Наявність таких показників свідчить про успішність запровадженої підсистеми.

Статистичні дані про кількість ухвал, які були постановлені в результаті проведення дистанційних судових засідань судами господарської юрисдикції свідчать про затребуваність цієї форми проведення судового засідання та про стабільну тенденцію до збільшення кількості таких засідань. Так у 2020 році проведено 66865 судових засідань у режимі відеоконференції, у 2023

році цей показник виріс у два рази до 117113 засідань [8; 9]. Значна кількість дистанційних відеоконференцій в господарських судах пояснюється специфікою економічних спорів і процесуальною прогресивністю представників юридичних осіб. Позитивною є тенденція до зменшення кількості відмов у проведенні дистанційних судових засідань, у зв'язку з відсутністю технічної можливості, хоча у 60% випадків це найпоширеніша причина відмови [8, с. 21]. Так у 2023 році господарськими судами було ухвалено 859 відмов, що на 517 менше ніж у 2020 році [8, с. 25]. Про успіх цифрової трансформації господарського судочинства свідчить той факт, що саме Господарський суд міста Києва став лідером щодо проведених дистанційних судових засідань у 2024 році, цим судом проведено 23198 відеоконференцій [12]. Проте насторожує той факт, що 60,5% ухвал господарських судів про відмову проведення засідань у режимі відеоконференції постановлено через відсутність технічної можливості проведення засідань у такій формі. Часто не вистачає вільних залів судових засідань, технічно оснащених, щоб здійснювати розгляд справи за допомогою конференцв'язку. Отже, потребує вирішення проблема матеріально-технічного дооснащення господарських судів.

Існують і процесуальні недоліки застосування режиму відеоконференції. В учасників господарського процесу виникає питання, чи необхідно клопотати перед кожним судовим засіданням у справі про проведення засідання за допомогою відеоконференцв'язку, чи можна в одній заяві просити суд проводити і всі наступні засідання в режимі відеоконференції. Щодо цього склалася неоднозначна судова практика. Наприклад, ухвалою господарського суду Миколаївської області від 12 березня 2025 року у справі № 915/336/25 відмовлено в задоволенні заяви представника позивача в частині проведення всіх судових засідань по зазначеній справі у режимі відеоконференції. Суд зазначив, «що виходячи зі змісту ст. 197 Господарського процесуального кодексу України, господарський суд може постановити ухвалу про проведення відповідного судового засідання в режимі відеоконференції, а не розгляд всієї справи в

цілому, тобто всіх судових засідань. При цьому, станом на час розгляду відповідної заяви, дати всіх судових засідань у даній справі ще не визначені» [13].

На нашу думку, все ж можна клопотати про режим відеоконференції одразу і для наступних судових засідань у справі. Але надання чи ненадання згоди щодо відеоконференції має залишатися на розсуд суду з урахуванням його технічних можливостей, особливостей справи та кола учасників. Адже, наприклад, не всі процесуальні дії під час судового провадження можливі в режимі відеоконференції.

Необхідно зазначити, що ЄСІКС забезпечує автоматизовану електронну інформаційну взаємодію її модулів (підсистем) із зовнішніми електронними інформаційними ресурсами та доступ користувачів до таких ресурсів. Порядок такої взаємодії визначається Державною судовою адміністрацією України та держателем відповідного електронного інформаційного ресурсу.

У процесі цього дослідження ми виявили не тільки позитивні сторони, але й недоліки електронного суду, які впливають на загальний процес цифрової трансформації судочинства, а саме:

1) наявність права не реєструватися в підсистемі «Електронний кабінет» іншим учасникам судового процесу (ст. 6 ГПК України), що призводить до паралельного надсилання паперових та електронних документів, що ускладнює процес судочинства та знижує ефективність судової системи;

2) використання судовою системою як електронних, так і паперових документів. Відсутність чіткої позиції держави щодо переходу на виключно електронний документообіг призводить до додаткової витрати матеріальних та економічних ресурсів держави;

3) відсутність сучасної матеріально-технічної бази в судах, від якої залежить якісна робота в підсистемах ЄСІКС [8, с. 67].

Сформовані суддями в «Електронному суді» рішення, ухвали, постанови, судові накази після відповідної переробки розміщуються в Єдиний державний реєстр судових рішень (ЄДСР) для загального доступу. Проте в окремих випадках

така переробка документів з метою дотримання вимог щодо захисту персональних даних не завжди якісна. Тому, на жаль, є приклади розголошення персональних даних в ЄДРСР.

Усі вище перераховані недоліки потребують комплексного та нормативного вирішення на державному рівні. Наявність цих проблем створюватиме перешкоди для подальшої цифрової трансформації судового процесу та створюватиме додаткове навантаження на суди, негативно впливатиме на реалізацію та захист прав учасників господарського процесу.

Принагідно зазначимо, що уточнена назва Єдиної судової інформаційно-комунікаційної системи донині не заміненена у багатьох нормативно-правових актах, а тому в них залишається попередня її назва, що створює плутанину.

Висновки. Цифрова трансформація господарського судочинства на сьогоднішній день має високі позитивні показники, які відображаються в реальних статистичних даних.

Наявне дослідження дозволяє висувати, що Україна перебуває тільки на першому етапі цифрової трансформації судочинства, яка в подальшому залежить від злагодженої комунікації держави, суспільства та бізнесу.

ЄСІКС надає багато переваг учасникам господарського процесу і господарським судам, створює нові можливості. Без сумніву поступове вдосконалення ЄСІКС сприятиме економії коштів платників податків, а також оперативності та ефективності господарського судочинства.

Інтеграція сучасних та передових цифрових технологій у судову систему України дозволить не лише підвищити ефективність правосуддя, але й зміцнити довіру громадян та бізнесу до судової системи.

Література

1. Конституція України: Основний Закон від 28 чер. 1996 р. № 254к/96-ВР. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/254k/96-vr#Text> (дата звернення: 24.02.2025).
2. Про судоустрій і статус суддів: Закон України від 02 чер. 2016 р. № 1402-VIII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1402-19#Text> (дата звернення: 04.02.2025).
3. Про внесення змін до Господарського процесуального кодексу України, Цивільного процесуального кодексу України, Кодексу адміністративного судочинства України та інших законодавчих актів: Закон України від 03 жовт. 2017 р. № 2147-VIII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2147%D0%B0-19#n783> (дата звернення: 04.02.2025).
4. Господарський процесуальний кодекс України від 06 лист. 1991 р. № 1798-XII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1798-12#Text> (дата звернення: 22.02.2025).
5. Про затвердження Положення про порядок функціонування окремих підсистем (модулів) Єдиної судової інформаційно-телекомунікаційної системи: рішення Вищої ради правосуддя від 17 серп. 2021 р. № 1845/0/15-21. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/rada/show/v1845910-21#Text> (дата звернення: 18.02.2025).
6. Про затвердження Змін до Положення про порядок функціонування окремих підсистем (модулів) Єдиної судової інформаційно-телекомунікаційної системи: рішення Вищої ради правосуддя від 12 жовт. 2023 р. № 977/0/15-23. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/rada/show/v0977910-23#n47> (дата звернення: 18.02.2025).
7. Аналітичний звіт: Дистанційні слухання в цивільному, господарському та адміністративному процесі. 2024. URL: https://www.pravojustice.eu/storage/app/uploads/public/673c84/80c/673c8480c14c4470104470.pdf?utm_source=chatgpt.com (дата звернення: 20.02.2025).
8. Попов К.Л. Цифровізація виконавчого провадження: законодавчі проблеми практичної реалізації. *Юридичний науковий електронний журнал*. 2024. № 4. С. 437-442. DOI: <https://doi.org/10.32782/2524-0374/2024-4/104> (дата звернення: 04.02.2025).
9. Рудюк В.С. Диджиталізація в сучасному судочинстві. *Філософські та методологічні проблеми права*. 2020. № 2(20). С. 82-85. DOI: <https://doi.org/10.33270/02202002.82> (дата звернення: 04.02.2025).
10. Скочиляс-Павлів О.В. Сучасний стан електронного судочинства в Україні. *Київський часопис права*. 2024. № 1. С. 207-212. DOI: <https://doi.org/10.32782/klj/2024.1.29> (дата звернення: 15.02.2025).
11. ТОП-5 лідерів серед судів за використанням модулю ЄСІКС «Відеоконференз'язок» у

2024 році. *Судова влада України*. 2024. URL: <https://ics.gov.ua/ics/news/novyny/1724463/> (дата звернення: 20.02.2025).

12. Ухвала господарського суду Миколаївської області від 12 бер. 2025 р. у справі № 915/336/25. URL: <https://reyestr.court.gov.ua/Review/125768320> (дата звернення: 14.03.2025).

13. Цифровізація судочинства: ключові завдання. 2024. URL: <https://yur-gazeta.com/dumka-eksperta/cifrovizaciya-sudochinstva-klyuchovi-zavdannya.html> (дата звернення: 04.02.2025).

References

1. Konstytutsiya Ukrainy: Osnovnyy Zakon vid 28 cher. 1996 r. № 254k/96-VR. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/254k/96-vr#Text> (data zvernennya: 24.02.2025).

2. Pro sudoustriy i status suddiv: Zakon Ukrainy vid 02 cher. 2016 r. № 1402-VIII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1402-19#Text> (data zvernennya: 04.02.2025).

3. Pro vnesennya zmin do Hospodars'koho protsesualnogo kodeksu Ukrainy, Tsyvilnogo protsesualnogo kodeksu Ukrainy, Kodeksu administratyvnogo sudochynstva Ukrainy ta inshykh zakonodavchykh aktiv: Zakon Ukrainy vid 03 zhovt. 2017 r. № 2147-VIII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2147%D0%B0-19#n783> (data zvernennya: 04.02.2025).

4. Hospodarsky protsesualnyy kodeks Ukrainy vid 06 lyst. 1991 r. № 1798-XII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1798-12#Text> (data zvernennya: 22.02.2025).

5. Pro zatverdzhennya Polozhennya pro por-yadok funktsionuvannya okremykh pidsystem (moduliv) Yedynoyi sudovoyi informatsiyno-telekomunikatsiynoyi systemy: rishennya Vyshchoyi rady pravosuddya vid 17 serp. 2021 r. № 1845/0/15-21. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/rada/show/v1845910-21#Text> (data zvernennya: 18.02.2025).

6. Pro zatverdzhennya Zmin do Polozhennya pro poryadok funktsionuvannya okremykh pidsystem

(moduliv) Yedynoyi sudovoyi informatsiyno-telekomunikatsiynoyi systemy: rishennya Vyshchoyi rady pravosuddya vid 12 zhovt. 2023 r. № 977/0/15-23. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/rada/show/v0977910-23#n47> (data zvernennya: 18.02.2025).

7. Analitychnyy zvit: Dystantsiyni slukhannya v tsyvilnomu, hospodarskomu ta administratyvnomu protsesakh. 2024. URL: https://www.pravojus-tice.eu/storage/app/uploads/public/673/c84/80c/673c8480c14c4470104470.pdf?utm_source=chatgpt.com (data zvernennya: 20.02.2025).

8. Popov K.L. Tsyfrovizatsiya vykonavchoho provadzhennya: zakonodavchi problemy praktychnoyi realizatsiyi. *Yurydychnyy naukovyy elektronnyy zhurnal*. 2024. № 4. S. 437-442. DOI: <https://doi.org/10.32782/2524-0374/2024-4/104> (data zvernennya: 04.02.2025).

9. Rudyuk V.S. Dydzhytalizatsiya v suchasnomu sudochynstvi. *Filosofski ta metodolohichni problemy prava*. 2020. № 2(20). S. 82-85. DOI: <https://doi.org/10.33270/02202002.82> (data zvernennya: 04.02.2025).

10. Skochylyas-Pavliv O.V. Suchasnyy stan elektronnoho sudochynstva v Ukraini. *Kyivsky chasopys prava*. 2024. № 1. S. 207-212. DOI: <https://doi.org/10.32782/klj/2024.1.29> (data zvernennya: 15.02.2025).

11. TOP-5 lideriv sered sudiv za vykorystann-yam modulyu YESIKS «Videkonferenzvyazok» u 2024 rotsi. *Sudova vlada Ukrainy*. 2024. URL: <https://ics.gov.ua/ics/news/novyny/1724463/> (data zvernennya: 20.02.2025).

12. Ukhvala hospodarskoho sudu Myko-layivskoyi oblasti vid 12 ber. 2025 r. u spravi № 915/336/25. URL: <https://reyestr.court.gov.ua/Review/125768320> (data zvernennya: 14.03.2025).

13. Tsyfrovizatsiya sudochynstva: klyuchovi zavdannya. 2024. URL: <https://yur-gazeta.com/dumka-eksperta/cifrovizaciya-sudochinstva-klyuchovi-zavdannya.html> (data zvernennya: 04.02.2025).

Iryna Timush, Iryna Drupp

DIGITAL TRANSFORMATION OF JUSTICE AND ITS IMPACT ON COMMERCIAL JUDICIARY

State University «Kyiv Aviation Institute»
Liubomyr Huzar Avenue, 1, 03058, Kyiv, Ukraine
E-mails: iryna.timush@npp.kai.edu.ua, 7489262@stud.kai.edu.ua

The purpose of the study is to identify the main trends in the digital transformation of justice and its impact on the implementation of economic justice. **Research methods:** comparative analysis is applied to the study of legal acts and other sources relating to the topic under study; statistical method is used to obtain and process statistical data on the results of the use of digital technologies in economic proceedings. **Results:** the author finds out that the prospects for digital transformation of economic proceedings depend on improving the regulatory framework, ensuring cybersecurity, improving the technical support of the court and introducing mandatory registration of all participants to the court proceedings in the Unified Judicial Information and Communication System. The author emphasises that the quality of further digitalisation of economic proceedings depends on coordinated communication between the State, society and business. The specifics of commercial dispute resolution have revealed the expediency and demand for holding court hearings via videoconferencing outside the courtroom. **Discussion:** E-justice provides a number of advantages that can be used by participants in the economic process, reduces the risks of corruption in courts, and forms a new culture of procedural relations. It is necessary to constantly improve the skills of working with the subsystems (modules) of the EJICS.

Key words: digital transformation; Unified Judicial Information and Communication System; commercial proceedings; information technology; justice.

Стаття надійшла до редакції 14.03.2025